

GAJ INTERNATIONAL PUBLICATIONS

سرشناسه: مرتضوی باروق، سیدعلی
عنوان: علوم و فنون ادبی یازدهم | مؤلف: سیدعلی مرتضوی باروق
مشخصات نشر: تهران، انتشارات بین‌المللی گاج | نوبت چاپ: اول | مشخصات ظاهری: ۱۲۰ ص
فروست: این کتاب از مجموعه کتاب‌های پُرسیمان گاج می‌باشد. | بها: ۱۵۰۰۰ تومان
شابک: ۳-۷۴۳-۳۵۹-۶۰۰-۹۷۸ | وضعیت فهرست‌نویسی: فیای مختصر
شماره کتابخانه ملی: ۴۹۸۹۰۴۶

ناشر:	انتشارات بین‌المللی گاج
مدیر مسئول:	مهندس ابوالفضل جوکار
معاونت علمی:	مهندس محمد جوکار
واحد پژوهش و برنامه‌ریزی کتابی:	پرسیمان
عنوان کتاب:	علوم و فنون ادبی یازدهم
مدیر پروژه، برنامه‌ریزی محتوایی و تدوین:	مهندس احمدعلی نژاد
معاونت واحد تألیف:	مهین افشار
مؤلف:	دکتر سیدعلی مرتضوی باروق
مسئول درس:	الهه بختیاری
ویراستاران علمی:	الهه بختیاری - صادق رحیمی‌زاد
ویراستاران فنی:	مرجان نژادایران - گیتی جعفرکریمی
سرپرست واحد فنی:	ژاله ترابی‌نژاد
صفحه‌آرا:	نازنین ملکی
اجرا:	شیرین عیده - رضوانه گودرزی
گرافیک:	رنا جمالی
لیتوگرافی، چاپخانه و صحافی:	گاج
امور چاپ:	علی مزرعتی
نوبت چاپ:	اول (۱۳۹۷)
شمارگان:	۲۰۰۰ نسخه
قیمت:	۱۵۰۰۰ تومان
دفتر مرکزی و فروشگاه:	تهران - خیابان انقلاب - بین چهارراه ولیعصر و فلسطین - شماره ۹۱۹
تلفن:	۰۲۱-۶۴۲۰
صندوق پستی:	۱۳۱۴۵-۳۷۷
پایگاه اینترنتی:	www.Gaj.ir
سرویس پیام کوتاه (SMS):	۱۰۰۰۴۲۵
ارسال کتاب با پیک:	۰۲۱-۶۴۲۰

دوست عزیز جهت آگاهی از آخرین اخبار و اطلاعات کتاب‌های منتشر شده، لطفاً پایه و رشته تحصیلی خود را به شماره ۱۰۰۰۴۲۵، SMS نمایید.

توجه

به موجب ماده ۵ قانون حمایت از حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان
مصوب ۱۳۴۸/۱۰/۱۱ کلیه حقوق این کتاب برای انتشارات بین‌المللی گاج محفوظ می‌باشد
و هیچ شخص حقیقی و حقوقی حق استفاده از آن را ندارد و متخلفین به موجب این قانون
تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

دیباچه کتاب

مجموعه کتاب‌های پرسمان جزو محبوب‌ترین و شناخته شده‌ترین مجموعه کتاب‌های گاج می‌باشد. هدف اصلی مجموعه کتاب‌های پرسمان ارائه آموزش‌های لازم برای تسلط بر کتاب درسی و آمادگی برای امتحانات می‌باشد. شعار ما این است:

«برای بیست پرسمان کافیت»

در این کتاب‌ها مؤلفان سعی کرده‌اند تمام زوایای کتاب درسی را موشکافانه بررسی نمایند. از طرفی دغدغه مؤلفان این بوده است که حجم کتاب‌های پرسمان به گونه‌ای باشد تا دانش‌آموزان عزیز بتوانند به راحتی آن را در طول سال تحصیلی مطالعه نمایند. از طرف دیگر، با ارائه سؤالات امتحانی طبقه‌بندی شده، انواع سؤالات متداول در امتحانات مدارس آورده شده است تا دانش‌آموز با شکل‌های مختلف سؤالات آشنا شده و بیش‌ترین بازدهی را برای امتحانات داشته باشد. توصیه می‌شود با استفاده از این عزیزان است که ابتدا خودشان به سؤالات پاسخ دهند سپس به پاسخ‌نامه رجوع کنند. توجه داشته باشید با زمانی که در حل مسائل دست به قلم نشوید (و فقط سؤال را با پاسخ بخوانید)، هیچ اتفاقی نخواهد افتاد و خودتان را وادار به یادگیری و تسلط بر کتاب درسی نخواهید کرد. پس ابتدا در یک برگه مجزا سؤالات را پاسخ دهید، سپس پاسخ خود را با پاسخ‌نامه کنترل نمایید.

همواره موفق و پیروز باشید

احمد علی‌نژاد - مدیر تألیف کتاب‌های پرسمان

و اما ویژگی‌های این کتاب ...

زبان فارسی با پیشینه‌ای دیرینه یکی از مهم‌ترین عوامل پیوند و یکپارچگی مردم ایران بوده است. بی‌تردید، شناخت گذشته زبان فارسی و ادبیات برخاسته از این زبان و آشنایی با سبک‌ها، آثار، لهجه‌ها، موسیقی و محتوای آن، ریشه‌های قومی، ملی و اعتقادی نسل جوان را عمیق‌تر خواهد کرد. پس قدم نهادن در این راه، بر هر ایرانی و بی‌فهمی، خطیر است. کتاب پرسمان علوم و فنون ادبی یازدهم با هدف آموزش کتاب درسی و بیان نکته‌ها، بزرگ و دیرباز آن تألیف شده است.

ساختار کتاب

- ۱) ارائه درسنامه‌های خلاصه و در عین حال، دقیق و نکته‌ای
- ۲) ارائه پاسخ‌های کامل برای خودارزیابی‌های کتاب و کارگاه تحلیل فصل‌ها
- ۳) ارائه سؤالات امتحانی مطابق با ریتم آموزشی و روند منطقی درس‌ها
- ۴) ارائه نمونه سؤال نیم‌سال اول و پایان‌سال مطابق با بارم‌بندی آموزش و پرورش
- ۵) ارائه کالبدشکافی متن ستایش و نیایش

این کتاب اگرچه با هدف موفقیت در یادگیری کامل کتاب درسی و کسب نمره بیست در آزمون‌های تشریحی نگاشته شده است، دقت آن در بیان نکته‌های پنهان کتاب، راه‌گشای خوبی برای پاسخ دادن به پرسش‌های چهارگزینه‌ای نیز است. امید است، همکاران محترم و دانش‌آموزان عزیز، نگارنده را از نظرها و پیشنهادهای خود بی‌بهره نگذارند. از تمامی دوستان بزرگوار که حقیر را در نگارش این کتاب یاری کردند، صمیمانه قدردانی می‌کنم؛ به ویژه از مدیر محترم تألیف، جناب آقای مهندس علی‌نژاد و کارشناس تألیف، سرکار خانم بختیاری و ... همچنین از گروه مشاوره اندیشه صعود که همواره از حمایت‌های بی‌دریغشان بهره‌مند بوده‌ام، کمال تشکر را دارم.

سید علی مرتضوی باروق

فهرست مطالب

ستایش: الهی

فصل

یکم

- درس یکم: تاریخ ادبیات فارسی در قرن های ۷ و ۸ و ۹ ..... ۹
- درس دوم: پایه های آوایی ۱۹
- درس سوم: تشبیه ۲۶

کارگاه تحلیل فصل ۱:

فصل

دوم

- درس چهارم: سبک شناسی قرن های ۷ و ۸ و ۹ (سبک عراقی) ۳۳
- درس پنجم: پایه های آوایی همسان (۱) ۳۹
- درس ششم: مجاز ۴۷

کارگاه تحلیل فصل ۲:

فصل

سوم

- درس هفتم: تاریخ ادبیات فارسی در قرن های ۱۰ و ۱۱ ..... ۵۲
- درس هشتم: پایه های آوایی همسان (۲) ۵۷
- درس نهم: استعاره ۶۵

کارگاه تحلیل فصل ۳:

فصل

چهارم

- درس دهم: سبک شناسی قرن های ۱۰ و ۱۱ (سبک هنر) ۷۲
- درس یازدهم: پایه های آوایی همسان دو لختی ۸۰
- درس دوازدهم: کنایه ۸۶

کارگاه تحلیل فصل ۴:

نیایش

- آزمون (۱): امتحان میان سال ۹۸
- آزمون (۲): امتحان میان سال ۱۰۳
- آزمون (۳): امتحان پایان سال ۱۰۸
- آزمون (۴): امتحان پایان سال ۱۱۳